

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS 2023–2027 M. STRATEGINIS PLANAS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

2022 M. KOVAS

**NACIONALINIAI
TIKSLAI IR
VYRIAUSYBĖS
PRIORITETAI**

Apsirūpinimas tvariais metodais užauginta žemės ūkio produkcija ir sektoriaus pridėtinės vertės didinimas
(Žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimas (5.9))

Prisitaikymas prie klimato kaitos ir gamtinių išteklių saugojimas
(Tvarios žemės ūkio ir maisto gamybos sistemos bei gamtinio kapitalo apsauga ir tvarus naudojimas (6.4 ir 6.5))

Gyvybingo ir ūkininkavimui bei verslui patrauklaus kaimo kūrimas
(Gyvybingas kaimas ir regioninės politikos decentralizavimas (7.3 ir 7.1.6))

**ES BŽŪP
PRIVALOMI
TIKSLAI**

Remti perspektyvių ūkių pajamas bei ūkių atsparumą

Padėti švelninti klimato kaitą ir plėtoti darniąją energetiką

Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir skatinti verslo kūrimą

Labiau orientuotis į rinką ir didinti konkurencingumą

Skatinti darnųjį vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių valdymą

Skatinti užimtumą, augimą, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą

Gerinti ūkininkų padėtį vertės grandinėje

Padėti apsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemas, buveines bei kraštovaizdžius

Siekti, kad ES žemės ūkio sektorius labiau atitiktų visuomenės poreikius

**IDENTIFIKUOTI
PRIORITETINIAI
POREIKIAI**

Veiklos tvarumas ir tęstinumas

Aukštesnė pridėtinė vertė

ŠESD mažinimas ir absorbcija

Vandentvarka ir melioracija

Jaunųjų ūkininkų skatinimas

Bioekonomikos verslų plėtra

Parama smulkiems ir vidutiniams ūkiams

Inovacijos ir naujos technologijos

Trąšų naudojimo mažinimas

Kraštovaizdžio puoselėjimas

Kaimo bendruomenės

Gyvūnų gerovės užtikrinimas

Trumpos grandinės ir kooperacija

Partnerystė su gamintojais

Dirvožemio erozijos mažinimas

Biologinės įvairovės saugojimas

Saugūs ir ekologiški produktai

Užimtumas ir socialinė įtrauktis

Privalomieji įsipareigojimai

EŽŪGF (I ramstis, tiesioginės išmokos ir sektorinė parama)

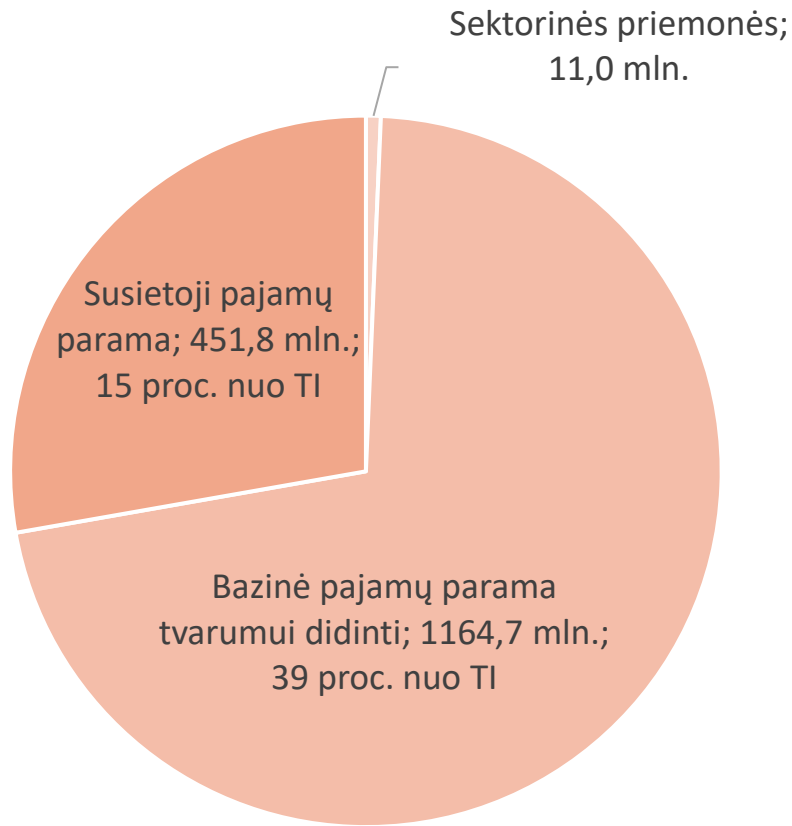
- **NE MAŽIAU 24 PROC.** lėšų turi būti skiriama **ekoschemoms** – išmokoms už aukštesnių nei privalomų agro-aplinkosauginių praktikų taikymą ūkiuose. (2023 ir 2024 m. minimalus indėlis turi būti **22,5 proc.**, vėliau - ne mažiau **25 proc.** lėšų)
- **NE MAŽIAU 10 PROC.** lėšų turi būti skirta papildomai perskirstymo paramai
- **NE MAŽIAU KAIP 3 PROC. (90 MLN. EUR) TI** lėšų ekvivalentas turi būti skirtas **jauniesiems ūkininkams, remiant iš I ir (arba) II ramsčių.**

EŽŪFKP (II ramstis, investicinė parama)

- **NE MAŽIAU 35 PROC.** lėšų turi būti skiriama **aplinkosaugos ir klimato** tikslams;
- **NE MAŽIAU 5 PROC.** lėšų turi būti skiriama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai (**LEADER**).

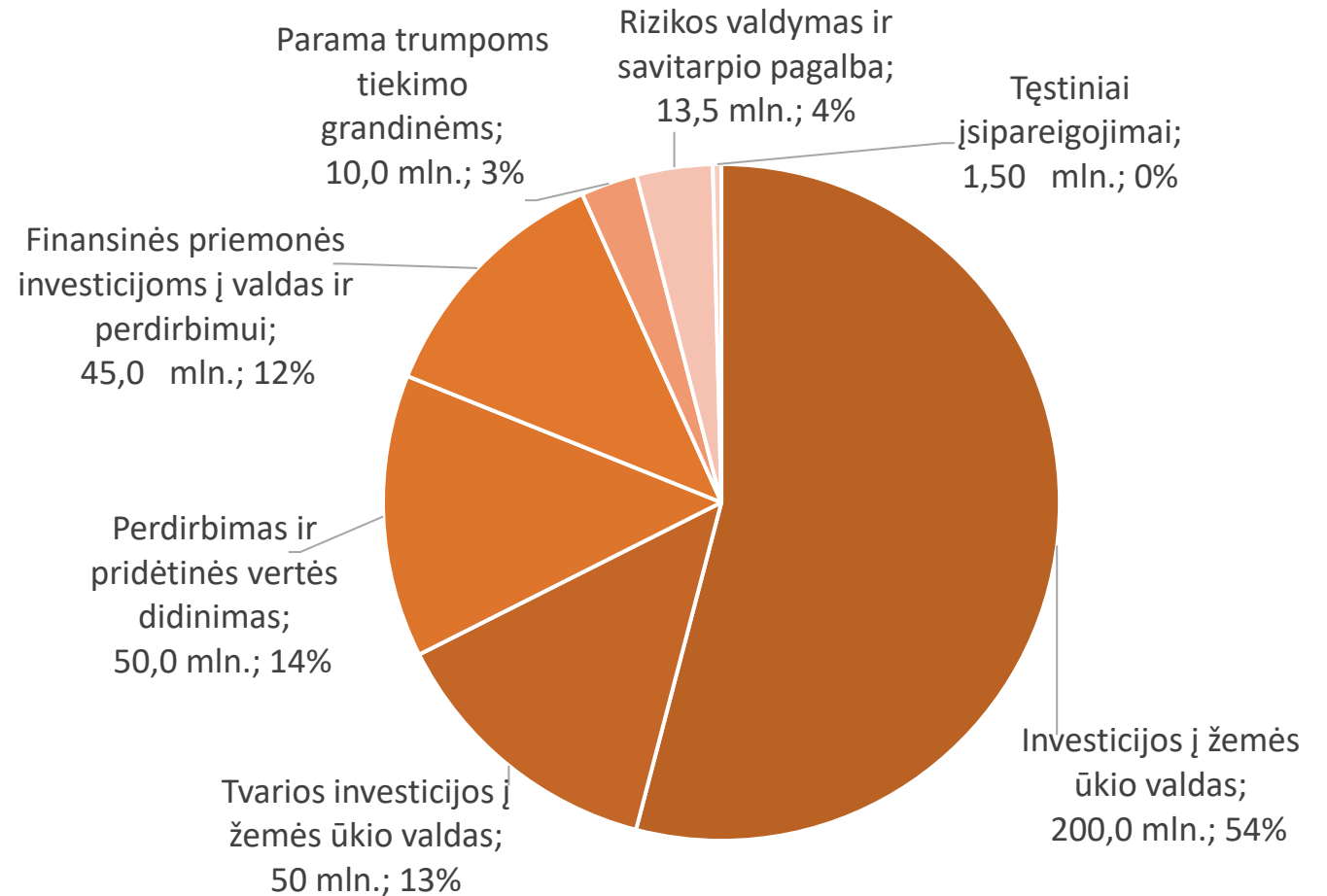
TIKSLAS: apsirūpinimas tvariais metodais užauginta žemės ūkio produkcija ir sektoriaus pridėtinės vertės didinimas (EUR, dalis)

I RAMSTIS (TIESIOGINĖS IŠMOKOS (TI))

1627,5 mln. EUR

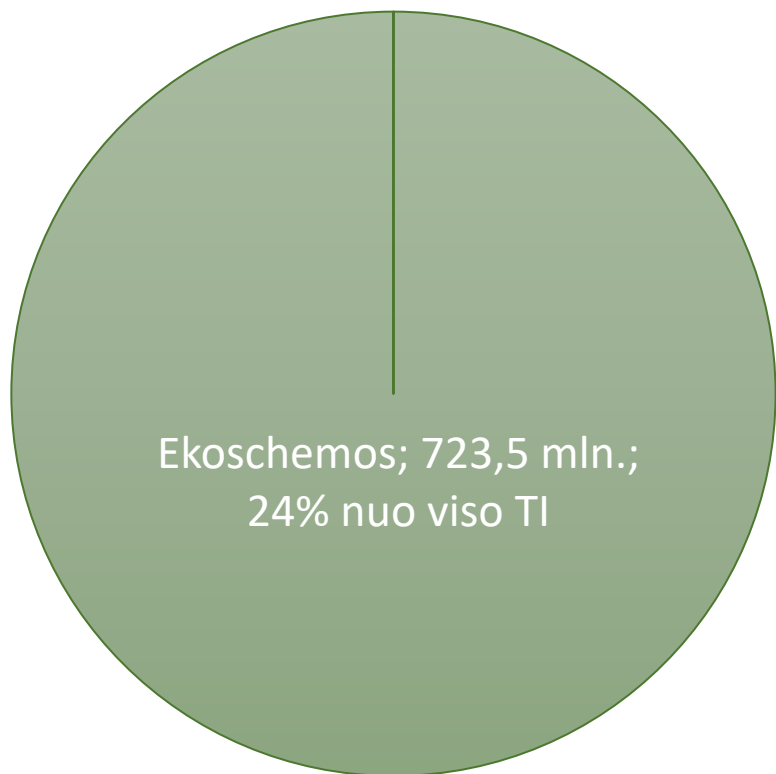
II RAMSTIS (KP LĖŠOS (ES IR LT))

370 mln. EUR

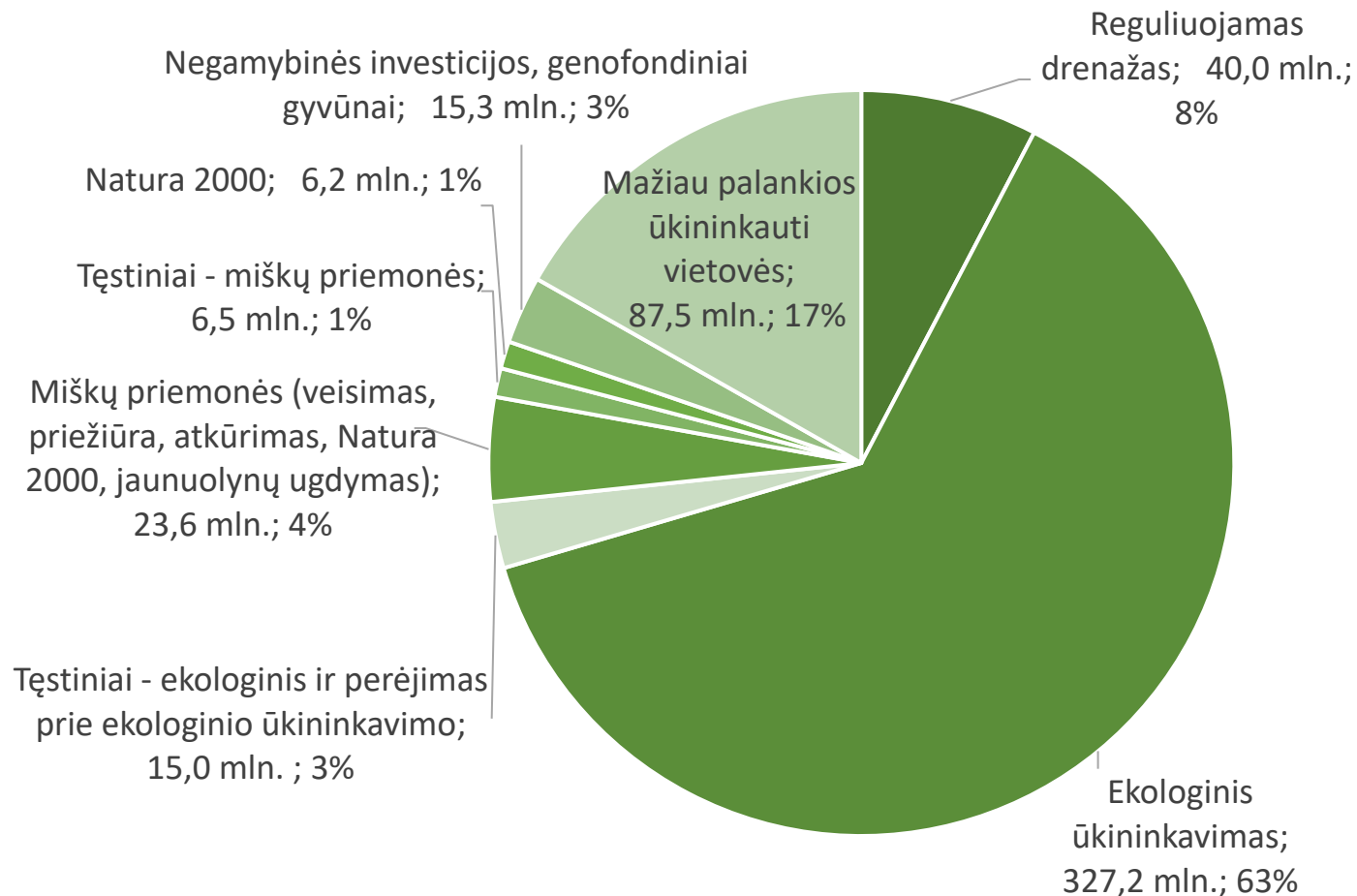
TIKSLAS: prisitaikyti prie klimato kaitos ir saugoti gamtinius išteklius (EUR, dalis)

I RAMSTIS (TIESIOGINĖS IŠMOKOS (TI))

723,5 mln. EUR

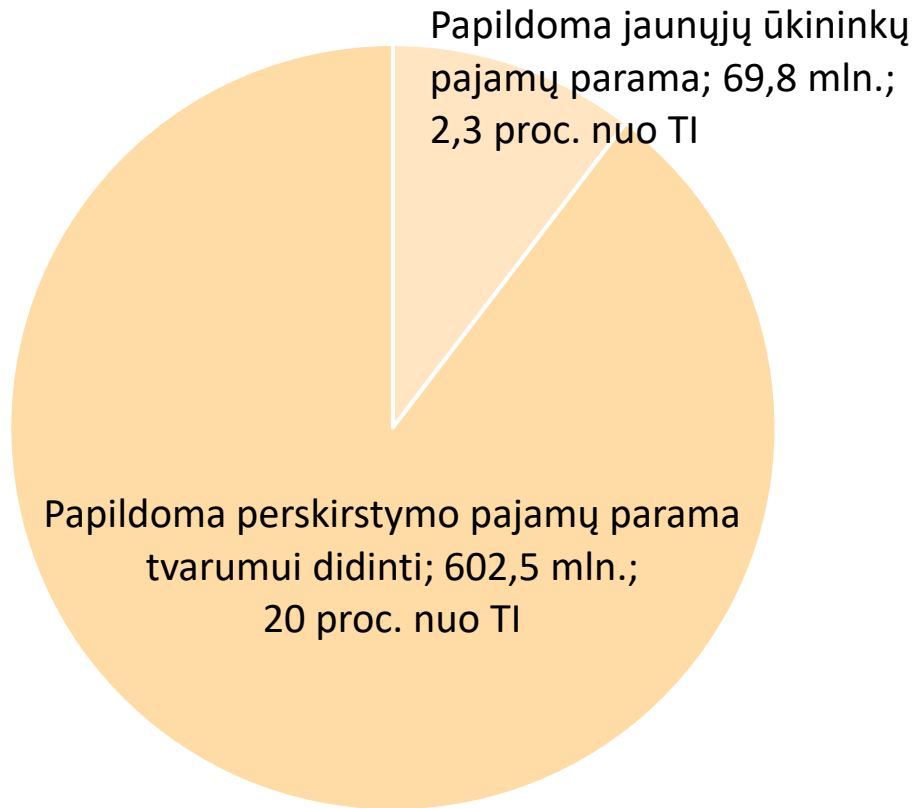
II RAMSTIS (KP LĖŠOS (ES IR LT))

521,3 mln. EUR

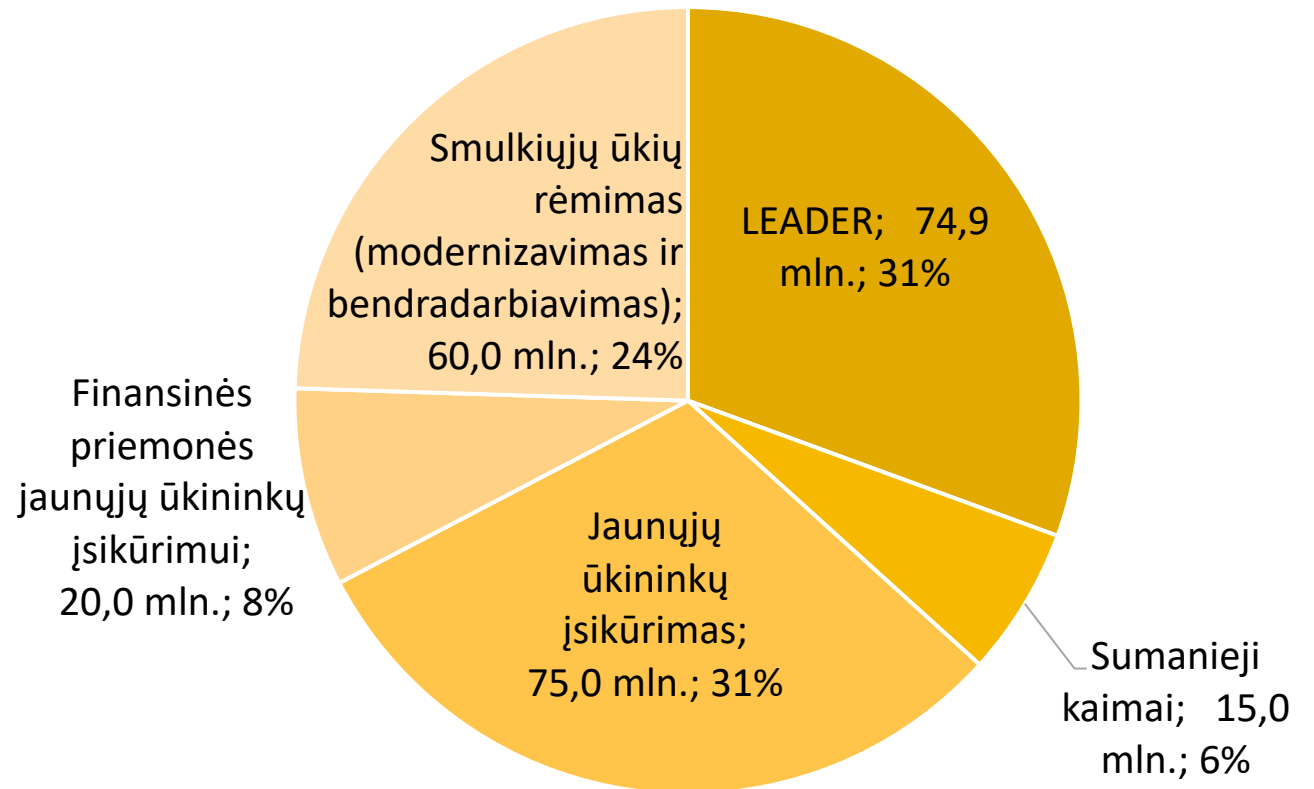
TIKSLAS: kurti gyvybingą ir ūkininkavimui, verslui patrauklų kaimą (mln. EUR, dalis)

I RAMSTIS (TIESIOGINĖS IŠMOKOS (TI))

672,3 mln. EUR

II RAMSTIS (KP LĖŠOS (ES IR LT))

244,9 mln. EUR

**NACIONALINIAI
TIKSLAI IR
VYRIAUSYBĖS
PRIORITETAI**

Apsirūpinimas tvariais metodais užauginta žemės ūkio produkcija ir sektoriaus pridėtinės vertės didinimas
(Žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimas (5.9))

Prisitaikymas prie klimato kaitos ir gamtinių išteklių saugojimas
(Tvarios žemės ūkio ir maisto gamybos sistemos bei gamtinio kapitalo apsauga ir tvarus naudojimas (6.4 ir 6.5))

Gyvybingo ir ūkininkavimui bei verslui patrauklaus kaimo kūrimas
(Gyvybingas kaimas ir regioninės politikos decentralizavimas (7.3 ir 7.1.6))

FINANSAVIMAS

EŽŪGF (I ramstis, tiesioginės išmokos ir sektorinės programos):	1627,5 mln.
Iš jų BF (Bendrasis finansavimas iš valstybės biudžeto):	2,8 mln.
EŽŪFKP (II ramstis, investicijos į kaimo plėtrą):	283,4 mln.
BF (Bendrasis finansavimas iš valstybės biudžeto):	86,6 mln.
viso KP (kaimo plėtrai):	370,0 mln.
VISO EUR:	1997,5 mln.

EŽŪGF (I ramstis, tiesioginės išmokos ir sektorinės programos):	723,5 mln.
EŽŪFKP (II ramstis, investicijos į kaimo plėtrą):	435,3 mln.
BF (Bendrasis finansavimas iš valstybės biudžeto):	86,0 mln.
viso KP (kaimo plėtrai):	521,3 mln.
VISO EUR:	1244,8 mln.

EŽŪGF (I ramstis, tiesioginės išmokos ir sektorinės programos):	672,3 mln.
EŽŪFKP (II ramstis, investicijos į kaimo plėtrą):	194,2 mln.
BF (Bendrasis finansavimas iš valstybės biudžeto):	50,7 mln.
viso KP (kaimo plėtrai):	244,9 mln.
VISO EUR:	917,2 mln.

Horizontalus tikslas (mokymai, konsultavimas, EIP, techninė pagalba) EŽŪFKP – 64,7 mln. BF – 50,3 mln. VISO EUR: 115,0 mln.

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023-2027 m. STRATEGINIO PLANO FINANSAVIMAS

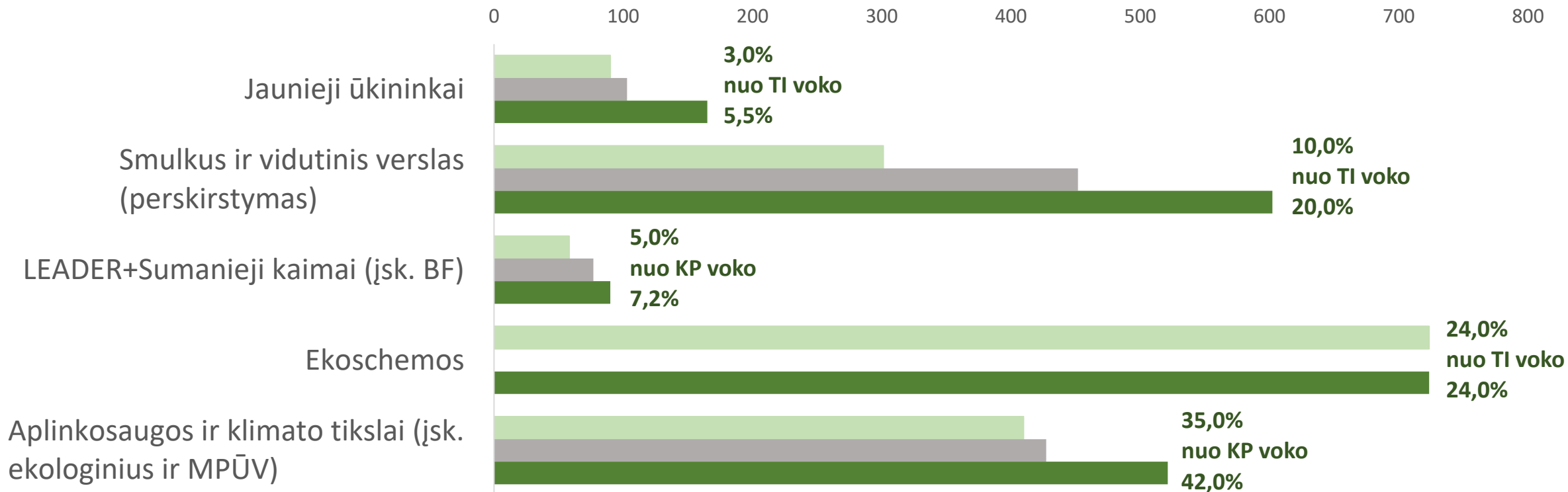
FINANSAVIMO ŠALTINIS	I RAMSTIS EŽŪGF - EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO GARANTIJŲ FONDAS (TIESIOGINĖS IŠMOKOS + SEKTORINĖS PROGRAMOS)	II RAMSTIS EŽŪFKP - EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI (KAIMO PLĖTRA)
ES lėšos 2023–2027 m.	3012,3 + 8,2 mln. EUR	977,5 mln. EUR
Iš jų privalomiems įsipareigojimams (nemažiau u kaip)	1024,8 + 8,2 mln. EUR	391,0 mln. EUR
Bendrojo finansavimo (BF) lėšos	2,8 mln. EUR	273,7 mln. EUR
VISO:	4274,5 mln. EUR	

<https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/bendroji-zemes-ukio-politika/bzup-po-2020-metu>

HORIZONTALUSIS TIKSLAS ir techninė parama (EUR)

II ramstis (KP lėšos)	ES ir LT bendrai	LT lėšos	ES lėšos
Techninė pagalba (įsk. Lietuvos kaimo tinklą)	95,0 mln.	46,0 mln.	49,0 mln.
Europos inovacijų partnerystė	6,0 mln.	1,0 mln.	5,0 mln.
Parama parodomiesiems projektams, mokymams, konsultavimui	14,0 mln.	3,3 mln.	10,7 mln.
VISO	115,0 mln.	50,3 mln.	64,7 mln.

STRATEGINIO PLANO ambicija

	Aplinkosaugos ir klimato tikslai (įsk. ekologinius ir MPŪV)	Ekoschemos	LEADER+Sumanieji kaimai (įsk. BF)	Smulkus ir vidutinis verslas (perskirstymas)	Jaunieji ūkininkai
■ Privalomieji EK įsipareigojimai (įsk. BF)	409,7	723,6	58,2	301,2	90
■ Pagal esamą situaciją	427,3		76,8	451,8	102,9
■ Strateginis planas 2023 - 2027	521,3	723,6	89,9	602,4	165 ¹⁰

PRIEMONIŲ PRISTATYMAS (I ramstis)

Tiesioginės išmokos
GAAB ir valdymo reikalavimai
Ekoschemos
Sektorinės priemonės

BAZINĖS IŠMOKOS **didės**

- Mažiausias valdos naudmenų plotas, už kurį mokama bazinė pajamų parama, yra 1 ha. Jį gali sudaryti ne mažesni kaip 0,1 ha laukai. 1 ha riba paramai gauti naudojama užtikrinant paramos reikalavimų tęstinumą.
- Parama mokama už kiekvieną reikalavimus atitinkantį hektarą. Šiai paramos priemonei skiriama vidutiniškai 39 proc. viso TI finansavimo per 2023-2027 m. laikotarpį. Kadangi planuojama, kad paramos dalis, skirta ekoschemoms nuo 2025 m. didės, paramos dalis, skirta bazinės pajamų paramos priemonei mažės. Atitinkamai šiai intervencijai 2023-2024 m. skiriama 40,5 proc., o 2025-2027 m. – 38 proc. visų tiesioginėms išmokoms skirtų asignavimų.
- Bazinės pajamų paramos tvarumui didinti tarifas nustatomas visus šiai paramai skirtus asignavimus padalijant iš prognozuojamo tinkamo deklaruoti ploto, už kurį mokamos tiesioginės išmokos.

METAI	2023	2024	2025	2026	2027
EUR/HA	80,8	81,9	77,8	78,8	78,7
PLOTAS, HA	2 918 068	2 922 293	2 926 295	2 930 463	2 935 186
MLN. EUR	235,9	239,3	227,6	230,9	230,9

Maksimalių išmokų lubos – pasirinktas ambicingas variantas

EUROPOS KOMISIJOS SIŪLOMI MAKSIMALIŲ IŠMOKŲ RIBOJIMO VARIANTAI:

I VARIANTAS

**100 PROC. APRIBOJIMAS
BAZINIŲ IŠMOKŲ SUMOMS
VIRŠ 100 TŪKST. EUR**

II VARIANTAS

Iki 85 proc. Išmokų mažinimas
sumoms
virš 60 tūkst. Eur

III VARIANTAS

Iki 85 proc. Išmokų mažinimas
sumoms virš 60 tūkst. Eur
Ir
100 proc. Apribojimas bazinių
išmokų sumoms
virš 100 tūkst. Eur

- **SU GALIMYBE IŠSKAIČIUOTI DARBO UŽMOKESTĮ** – skatinimas mokėti apskaitomą DU ir į sektorių pritraukti legalią darbo jėgą

Didinamos PERSKIRSTYMO IŠMOKOS smulkių ir vidutinių ūkių gyvybingumui

Didėja TI voko dalis nuo 15 proc. iki 20 proc. (602,4 mln. Eur).

Išmokos už pirmus 50 ha (buvo 30 ha) ir ne didesniems kaip **500 ha** ūkiams

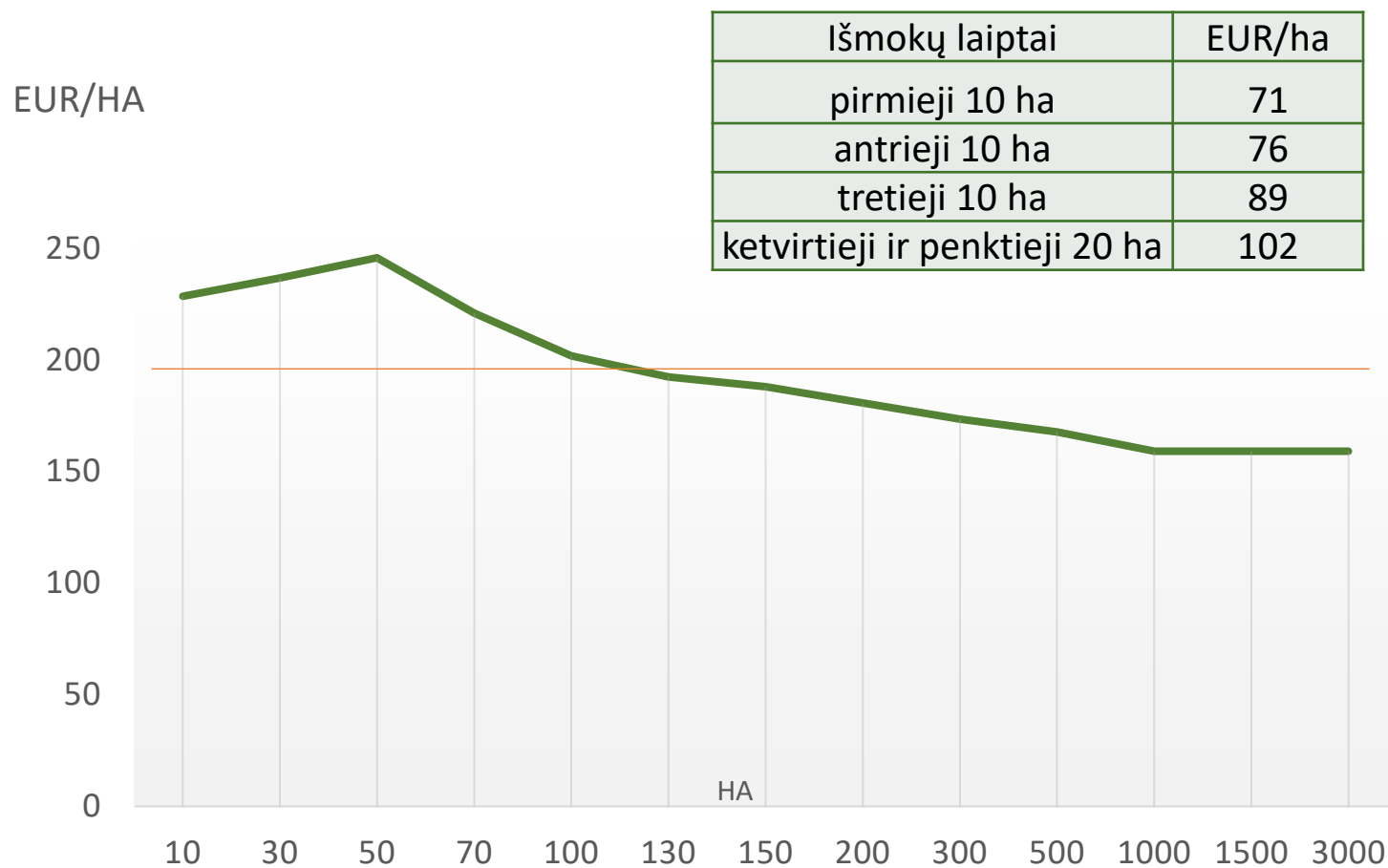
- **Didesnė parama ūkiams nuo 30 iki 50 ha** – išmokos diferencijuojamos siekiant remti perspektyvius smulkius-vidutinius ūkius
- **Nuo 60,5 Eur/ha iki 82,5 Eur/ha didėja** vidutinis išmokos dydis
- **Rodikliai išmokų dydžiams nustatyti:**
 - Bendrasis ūkio pelnas su subsidijomis iš ha;
 - Bendroji ūkio produkcijos vertė tenkanti 1 Eur išlaidų;
 - Vidutinis darbo užmokestis žemės ūkyje;
 - Pilną darbo dieną dirbančių darbuotojų skaičius ūkyje

	2014-2022 m.	2023-2027 m.
Metodika	Vienoda išmoka už kiekvieną ha	Diferencijuota išmoka kas 10 ha
Išmokos dydis	64,2 EUR/ha (2020 m.)	nuo 71 iki 102 EUR/ha (2023 m.)
Ploto ribos	30 ha (visi ūkiai)	50 ha (ne didesni nei 500 ha ūkiai)
Finansinis vokus	15 proc.	20 proc.

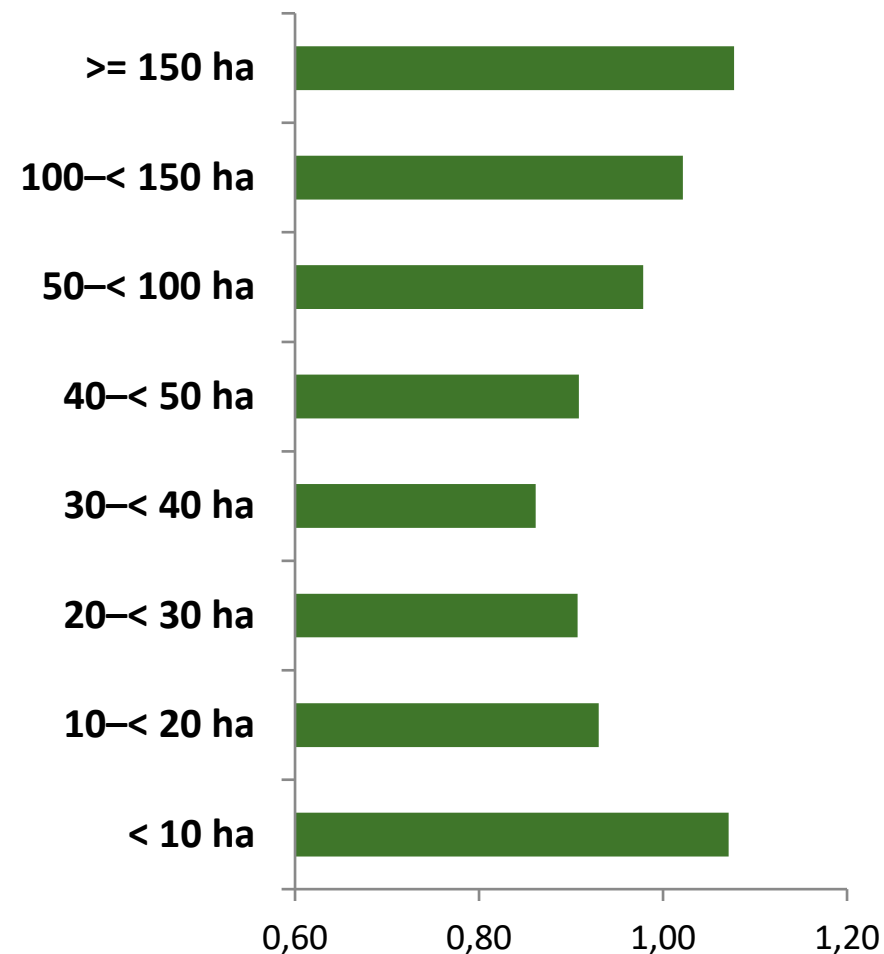
Skirstant tiesioginę paramą ūkininkų pajamoms, neproporcingai didelės išmokų sumos paskirstomos gana nedideliam stambių paramos gavėjų skaičiui. Smulkieji ir (arba) vidutiniai ūkiai remiami labiau, nes jie negali pasinaudoti masto ekonomija, todėl stambieji ūkiai turi pranašumą.

Skaičiuojant PERSKIRSTYMO IŠMOKAS atsižvelgiama į ekonominius ūkių rezultatus

Perskirstymo išmokos poveikis statistiniam vidutiniam TI dydžiui 2023 m.

Vidutinė bendroji produkcija 1 EUR išlaidų
2012-2019 metais pagal ūkio dydį (ha)

— 20 proc. už pirmuosius 50 ha, tačiau ne didesniems kaip 500 ha ūkiams

SUSIETOSIOS PARAMOS prioritetas – pienininkystės ir kitiems žaliavų ūkiams remti

Skiriama maksimali suma 15 proc. (451 mln. Eur) nuo TI voko:

- Išmokos didėja daugeliui sektorių, **ypač vaisių, daržovių bei pieninių karvių** sektoriams, kurie yra prioritetiniai dėl apsirūpinimo vietine žaliava ir ekonominės padėties.
- Ne mažiau kaip 2 proc. nuo TI voko baltyminių augalų rėmimui

Pokyčiai:

- Nutraukiama parama pieninių bulių sektoriui lėšos perkeliamos į pieninių karvių sektorių
- Nutraukiama parama javų sertifikuotos sėklos sektoriui parama skiriama per ekoschemą

2023-2027 m.

11 schemų:

pieninių karvių

mėsinių galvijų

avių

ožkų

baltyminių augalų

vaisių

uogų ir riešutų

daržovių

šiltnamių daržovių

cukrinių runkelių

sėklinių bulvių

PARAMA TAIKOMA ekonomiškai jautriems sektoriams, siekiant veiklos tęstinumo, didesnio konkurencingumo, kokybės ir tvarumo

SUSIETOJI PARAMA didėja daugeliui ūkių

	2023-2027	2021			2023-2027
SUSIETOJI PARAMA	Metinis vidurkis		Metinis vidutinis skirtumas, 2023-2027 palyginti su 2021 m.		Preliminari vidutinė metinė išmoka
Sektorius	mln. EUR		Dalis	mln. EUR	EUR/vnt. (ha)
Pieninių karvių	45,4	36,4	+25%	+9,00	205
Mėsinių galvijų	18,8	16,1	+17%	+2,67	100
Avių	2,8	2,4	+16%	+0,40	13
Ožkų	0,3	0,3	+17%	+0,04	20
Baltyminių augalų	13,6	13,1	+4%	+0,48	48
Cukrinių runkelių	1,9	1,8	+5%	+0,09	118
Lauko daržovių	2,3	1,5	+57%	+0,84	428
Vaisių	2,2	3,6	+30%	+1,08	422
Uogų ir riešutų	2,5	0,0			272
Uždaro grunto daržovių	0,5	1,4	-68%	-0,95	5350
Sėklinių bulvių	0,1	0,1	+7%	+0,01	500
Pieninių bulių	0,00	5,4	-100%	-5,38	0,0
Sertifikuota javų sėkla apsodinti plotai	0,00	3,4	-100%	-3,39	0,0
VISO susietajai per metus	90,4	85,5	+6%		
VISO TI per metus	602,5	570	+6%		
Dalis nuo TI voko	15,00%	15,00%	maksimali dalis		

Naujovė – išmoka bus diferencijuota. Taip siekiama paskatinti vidutinius pieno ūkius likti rinkoje.

Išmoka laiptuojama pagal laikomų karvių skaičių (1-10 (169 EUR); 11-50 (217 EUR); 51-150 (241 EUR); >151 (181 EUR)), t. y. už pirmas 10 karvių, už kitas 40 karvių ir t.t. + priedas už produktyvumo kontrolę – 10 EUR.

Dvi išmokos: apie 145 EUR - kurių kraujo laipsnis > 51 proc. mėsinės veislės + 6 EUR priedas už produktyvumo kontrolę, ir apie 80 EUR, kurių mažiau nei 51 proc.

Minimali riba – 0,1 ha. (Buvo 0,5 ha).

Didėja parama JAUNIESIEMS ŪKININKAMS

Vienas iš svarbiausių Lietuvos prioritetų ir poreikių bei privalomas EK įpareigojimas.

Vidutinis metinis tiesioginių išmokų finansinis vokas jauniems ūkininkams didinamas beveik dvigubai (nuo 7-8 mln. EUR per metus iki beveik 14 mln. EUR per metus)

- **Maksimalus plotas už kurį mokama išmoka, planuojama, 70 ha (šiuo metu – 90 ha), taip padidinant išmoką už hektarą;**
- **Išmoka už hektarą dvigubėja - nuo 70-80 Eur - iki beveik 140 Eur už ha.**

TENDENCIJA: nauji jauni ūkiai – mažesni pagal plotą, padidėjusios išmokos labiau pritrauks besikuriančius žemės ūkio subjektus

GAAB ir valdymo reikalavimai
Ekoschemos
Sektorinės priemonės

VALDYMO REIKALAVIMAI (VR)

2023-2027 m. bus 11 ES teisės aktų, reglamentuojančių VR, vietoje dabartinių 13

VR naujuoju laikotarpiu papildoma 2 ES direktyvos:

- Bendroji vandens politikos direktyva (VR 1)
- Tausaus pesticidų naudojimo direktyva (VR 8)

ES teisės aktai, kurių reglamentavimas naujuoju laikotarpiu lieka nepakitęs:

- Nitratų direktyva (VR 2)
- Laukinių paukščių apsaugos direktyva (VR 3)
- Natūralių buveinių bei laukinės faunos ir floros apsaugos direktyva (VR 4)
- Maisto saugos reglamentas (VR 5)
- Draudžiamų naudoti gyvulininkystėje medžiagų reglamentas (VR 6)
- Augalų apsaugos produktų patekimo į rinką reglamentas (VR 7)
- Veršelių, Kiaulių ir Ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos direktyvos (VR 9, VR 10 ir VR 11)

ES teisės aktai, kurių naujuoju laikotarpiu paramos sąlygose nelieka:

- *Kiaulių registravimo ir ženklinimo direktyva*
- *Ožkų ir avių registravimo ir ženklinimo reglamentas*
- *Galvijų registravimo ir ženklinimo reglamentas*
- *Užkrečiamosios spongiforminės encefelopatijos reglamentas*

GEROS APLINKOS AGRARINĖS BŪKLĖS REIKALAVIMAI (GAAB)

GAAB 1 – Daugiamečių pievų išlaikymas:

- reikalavimas taikomas nacionaliniu lygiu
- prie melioracijos griovių privalo būti paliekamos min. 3 m. pločio palaukės su žoline danga

GAAB2 – Durpžemių ir šlapynių apsauga (nuo 2024 m.):

- galima vykdyti žemės ūkio veiklą, naujų drenažo sistemų įrengimas draudžiamas

GAAB 3 – Ražienų deginimo draudimas

GAAB4 – Paviršinio vandens apsauga:

- apsaugos juostose draudžiama dirbti žemę ir paskleisti mineralines trąšas, augalų apsaugos produktus, mėšlą ir (ar) srutas; ganymas leidžiamas

GAAB5 – Dirbamų šlaitų apsauga:

- šlaituose negalima auginti bulvių, runkelių, kitų šakniavaisių ir šakniagumbių
- nuo lapkričio 15 d. iki kovo 1 d. būtina užtikrinti bent minimalią žolinių augalų augmeniją, arba palikti ražienų laukus per žiemą arba kitas augalų liekanas

GAAB6 – Dirvos apsauga jautriausiu periodu:

- nuo lapkričio 15 d. iki kovo 1 d. ne mažesnis nei 50 proc. žemės plotas turi būti užimtas žemės ūkio augalais arba paliekamos ražienos arba kitos augalų liekanos (reikalavimas neprivalomas po daržovių, bulvių, kukurūzų ir runkelių)

GAAB7 – Minimali augalų kaita:

- tas pats pasėlis negali būti auginamas ilgiau nei 1 metus tame pačiame lauke (taikomos išimtyms kai auginami posėliniai augalai ar kukurūzai pašarui)

GAAB 8 – Minimali žemės ūkio paskirties žemės, skirtos negamybiniam plotams arba objektams, dalis

- ne mažiau nei 4 proc. deklaruojamos ariamosios žemės privaloma skirti kraštovaizdžio elementams ir / arba pūdymui
- dalyvaujant ekoschemoje ir įsipareigojus kraštovaizdžio elementams ir / arba pūdymui skirti ne mažiau 7 proc. ariamosios žemės, šio GAAB įgyvendinimui galima skirti ne mažiau nei 3 proc. ariamosios žemės
- ne mažiau 7 proc. savo deklaruojamos ariamosios žemės galima skirti tarpiniams augalams arba azotą fiksuojantiems augalams su sąlyga, kad 3 proc. iš šių 7 proc. sudarys kraštovaizdžio elementai
- **GAAB 9 – Jautrių pievų apsauga**

2023-2027 m. ekoschemų dizainas ir taikymo principai

Ekoschemoms valstybės narės **privalo** skirti **mažiausiai 25 proc.** tiesioginių išmokų voko (2023 m. ir 2024 m. – **min. 22,5 proc.**)

Ekoschemas ūkininkai renkasi **savanoriškai**

Išmokos mokamos tik **už įsipareigojimus, viršijančius bazinius reikalavimus** (GAAB, VR, kitus ES ir nacionalinius reikalavimus)

Veikloms ariamoje žemėje – pagrindinis dėmesys per kompleksinę ekoschemą

Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo – ekoschema, **ekologinis ūkininkavimas** - II-ojo ramsčio agroaplinkosauginė priemonė

EKOSCHEMOS: remiami visi sektoriai, tačiau didžiausi pokyčiai laukia augalininkystės ūkių

Sodininkystė, uogininkystė ir daržininkystė

- Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu
- Tausojanti vaisių ir daržovių programa (NKP)

Pievų priežiūra

- Ariamos žemės keitimas pievomis:
 - durpžemių žemės keitimas pievomis
 - eroduotos žemės keitimas pievomis
- Pievų ir šlapynių priežiūra:
 - ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius
 - pievų priežiūra ganant gyvulius mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse
 - ekstensyvus šlapynių tvarkymas
 - EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas

Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo

Gyvūnų gerovė

KOMPLEKSINĖ EKOSHEMA

Veiklos ariamojoje žemėje:

- Augalų kaita (min. 4 nariai)
- Tarpiniai pasėliai
- Daugianarių pasėlių auginimas
- Sertifikuotos sėklos naudojimas
- Kraštovaizdžio elementų priežiūra
- Augalų juostos:
 - trumpaamžių medingųjų augalų juostos
 - daugiamečių žolių juostos
- Neariminė tausojamoji žemdirbystė

Kompleksinės ekoschemos ariamojoje žemėje taikymo principai

Valstybės narės privalo naudoti reitingavimą, taškų sistemą ar kitą metodologiją, siekdamos užtikrinti ekoschemų veiksmingumą ir efektyvumą

Taškų sistema naudojama veiklų indėlio į BŽŪP aplinkosauginius tikslus įvertinimui. Taškai parodo aplinkosauginį efektą.

Dalyvaujantys kompleksinėje ekoschemoje ūkininkai **skatinami rinktis daugiau nei vieną veiklą**

Turi būti surinkta **minimali taškų proc. dalis trims iš penkių tikslų** – vanduo, biologinė įvairovė ir kraštovaizdis – kad ūkininkas gautų išmoką

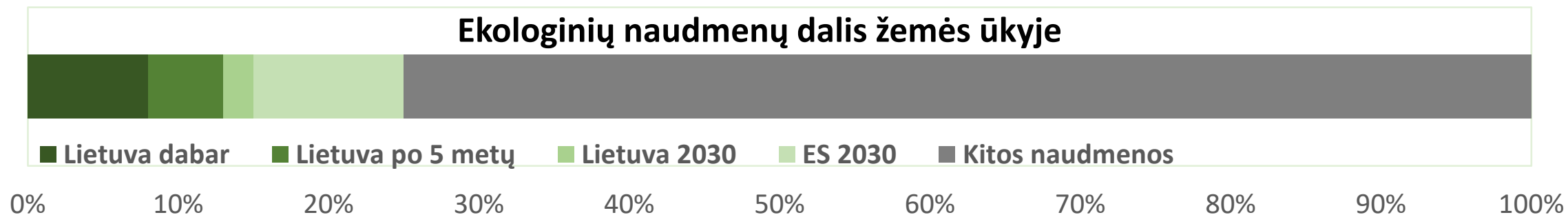

Pasiekus minimalias taškų proc. dalis, **išmokos mokamos už ūkio hektarus**, dalyvaujančius kompleksinės ekoschemos atitinkamose veiklose

EKOLOGINIO ŪKININKAVIMO tikslams siekti skiriama ir tiesioginių išmokų, ir Kaimo plėtros parama

Ekologinis ūkininkavimas remiamas per abu ramsčius: perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo remiamas iš TI voko (ekoschema), o ekologinis ūkininkavimas – iš KP voko

- **122 proc. didėja** vidutinis metinis kaimo plėtros finansinis vokas ekologiškai ūkininkaujantiems
- **Mažėja išmokų skaičius** (vietoj 8 išmokų lieka 3 išmokos – javams; sodams, uogynams, daržams ir vaistažolėms; daugiametėms žolėms), o pačios išmokos didėja.

Tikimasi, kad ekologiniai plotai Lietuvoje per 5 metus nuo 8 proc. padidės iki 13 proc. Siekis - 15 proc. ekologinio ŽŪN ploto iki 2030 m., EK ambicija – 25 proc. iki 2030 m.

Tęsiamos SEKTORINĖS INTERVENCIJOS

BŽŪP nuo 2023 m. iš I-ojo ramsčio bus tęsiama parama šiems sektoriams:

Vaisių ir daržovių sektorius per patvirtintas gamintojų organizacijų (GO) veiklos programas:

- ES parama siekia 50% faktiškai patirtų GO išlaidų vykdant veiksmų programas, tačiau negali viršyti 4,1% GO parduodamos produkcijos vertės
- ne mažiau kaip 15 proc. lėšų – su aplinkosauga ir klimato kaita susijusioms priemonės finansuoti
- 5 proc. lėšų – su inovacijų ir tvarios gamybos metodų diegimu
- Priemonė finansuojama iš ES biudžeto atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės poreikį

Bitininkystės sektorius:

- konsultavimo paslaugoms ir mokymams, techninei pagalbai
- investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą
- bendradarbiavimui su mokslo įstaigomis
- rinkos stebėsenai ir rinkodarai
- produktų kokybės gerinimui
- Metinis priemonės biudžetas didėja nuo 0,974 mln. Eur 2020–2022 m. iki 1,1 mln. Eur 2023–2027 m. (549,8 tūkst. Eur. ES lėšų ir tiek pat nacionalinių lėšų)

Vyno sektorius:

- parama trečiojoje valstybėje vykdomai vyno pardavimo skatinimo veiklai
- metinis priemonės biudžetas 43 tūkst. Eur
- Galimi paramos gavėjai – vyną gaminantys ūkio subjektai

PRIEMONIŲ PRISTATYMAS (II ramstis)

Kaimo plėtros priemonės
Horizontalios – žinių sklaidos priemonės

Atsisakoma investicinės paramos, kuri tiesiogiai nesusijusi su žemės ūkio veikla

2023 – 2027 m. iš II ramsčio KP lėšų NEBUS remiama:

- ne žemės ūkio verslas (įskaitant biudujų gamybą);
- plačiajuostis internetas;
- žvyrkelių asfaltavimas;
- kaimų atnaujinimas (projektai, įgyvendinami per Regioninės plėtros tarybas);
- miško infrastruktūros plėtra;
- miško technologijos (harvesteriai ir pan.);
- tradicinių amatų centrai;
- gamintojų grupės ir organizacijos;
- COVID-19 priemonės;
- asbestinių stogų keitimo priemonės

SIŪLOMA: VVG galėtų naujosiose strategijose numatyti rėmimą per LEADER ne žemės ūkio verslui ir miškininkystei, kuriems investicinės paramos nelieka

INVESTICIJOS Į ŽEMĖS ŪKIO VALDAS: dėmesys tvarumui, konkurencingumui ir pridėtinei vertei didinti

Vidutinis metinis finansinis vokas 57 mln. Eur.

Finansavimas papildomas pasitelkiant kitus fondus (pvz., Modernizavimo fondas).

PRIORITETAI:

■ **Tvarios investicijos**

mėšlo tvarkymo sistemos, gyvulininkystės objektų kvapų/oro taršos mažinimas, gyvūnų gerovei skirtos investicijos

■ **Konkurencingumą didinančios investicijos**

- investicijos į gamybinius pastatus (statyba, rekonstrukcija, įrengimas);
- specializuota pašarų ruošimo, ūkinių gyvūnų šėrimo įranga;
- derliaus nuėmimo, derliaus pirminio paruošimo, apdorojimo įranga;
- derliaus saugojimo, sandėliavimo įranga

■ **Didžiausias dėmesys tiems, kam paramos reikia labiausiai**
vidutiniai šeimos ūkiai, jaunieji ūkininkai, tvariai ūkininkaujantys

■ **Siekis apsirūpinti vietoje užaugintu maistu ir didinti pridėtinę vertę**
paramos skirstymas pagal prioritetinius sektorius

■ **Tam tikros investicijos remiamos per finansinę inžineriją**
lengvatinės paskolos - iki 200 tūkst. Eur.

■ Parama teikiama, jei valdos ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, **ne mažesnis nei 30 001 Eur**

■ **VIDUTINIS PARAMOS DYDIS VIENAM PROJEKTUI:**

■ mėšlo tvarkymo sistemos, gyvulininkystės objektų kvapų/oro taršos mažinimas, gyvūnų gerovė: **250 tūkst. Eur, iki 65 proc. intensyvumas;**

■ konkurencingumas, pridėtinės vertės didinimas: **1 mln. Eur; iki 50 proc. intensyvumas.**

INVESTICIJOS PERDIRBIMUI orientuotos į sektorius, kur pagaminama daug žaliavos

Vidutinis metinis finansinis vokas PERDIRBIMUI didėja 4 proc.

- Remiamas pridėtinės vertės kūrimas, visų pirma orientuojantis į sektorius, kuriuose yra pagaminama daug žaliavos, bet neišvystytas jos perdirbimas;
- Remiami didesnės apimties, inovatyvūs, į eksportą orientuoti projektai;
- Tam tikros investicijos ar veiklos remiamos teikiant lengvatines paskolas, kurių dalis galėtų būti negrąžinamos, jei paramos gavėjas tinkamai įgyvendintų projektą.

Vidutinis paramos dydis vienam projektui - **5 mln. Eur;**

paramos intensyvumas – iki 50 proc.

Maksimalus paramos dydis vienam subjektui laikotarpiui - **20 mln. Eur;**

Maksimali paskola – **1 mln. Eur**

Parama MAŽIAU PALANKIOMS ŪKININKAUTI VIETOVĖMS skiriama per abu ramsčius

KP finansinis vokas – 87,5 mln. EUR, mažėja teritorija (pagal 2018 m. žemėlapi) bei 40 mln. Eur papildomai skiriama iš ekoschemų: bendra MPŪV suma – 127,5 mln. Eur

- **Ariamoje žemėje** skirtumas (62 EUR/ha) nuo pelno derlingose žemėse kompensuojamas 75 proc. didelio nepalankumo žemėse ir 50 proc. mažesnio nepalankumo žemėse
- **Gyvulininkystė** – pelningesnė veikla nederlingose žemėse: daugiau gyvulių – didesnė išmoka – parama **iš ekoschemų** – 40 mln. EUR
- **Smulkūs ir vidutiniai ūkiai** – virš 200 ha ariamos žemės išmoka mažinama 50 proc.
- **Vidutinė išmoka** ariamoje žemėje (įskaitant karsto zonas ir potvynių teritorijas), palyginti su dabartinių principų pritaikymu, naujuoju laikotarpiu **mažėtų iki 15 proc. (nuo 42,5 iki 37 EUR/ha)**

Pagal Reglamentą tik 50 proc. paramos ūkininkaujantiems vietovėse, kurioms būdingos gamtinės ar kitokios būdingos kliūtys bus įskaitomos į aplinkosaugos ir klimato privalomuosius įsipareigojimus

Vietovės tipas	Plotas	Kompensacinė išmoka, EUR/ha, (paga I 62 EUR/ha išmokos bazę)	
		iki 200 ha - 100 proc.	virš 200 ha - 50 proc.
Ariama žemė didesnio intensyvumo gamtinių trūkumų vietovėse (75 proc. kompensavimas)	268 tūkst. ha	48	24
Ariama žemė mažesnio intensyvumo gamtinių trūkumų vietovėse (50 proc. kompensavimas)	150 tūkst. ha	32	16
Pievos ir ganyklos	195 tūkst. ha	0 (papildoma ekoschema - 40 mln. Eur)	
Vietovės, priklausančios intensyvaus karsto zonai	60 tūkst. ha	20	
Potvynių užliejamos teritorijos	18 tūkst. ha	20	
Poreikis		87,5 mln. EUR	

Dvigubai didesnē parama JAUNIESIEMS ŪKININKAMS – īveikti kartų kaitos kaime iššūkius

Vidutinis metinis finansinis vokas didėja II ramstyje net 83 proc.

- 50 proc. nuo 40 tūkst. Eur iki 60 tūkst. Eur didinama jaunųjų ūkininkų įsikūrimo parama;
- Įsikūrimo parama bus derinama su finansinės inžinerijos priemonėmis, todėl jaunieji ūkininkai galės įgyvendinti ambicingesnius projektus, įsigyti žemės ir kt.

- **Maksimali išmokos suma: 100 000 Eur** (įsikūrimo išmoka + finansų priemonės).
- Siūloma didinti jaunojo ūkininko ūkio ekonominio potencialo (ką turi pasiekti įgyvendinęs projektą) apatinę ribą iki **SP > 12 000 Eur (arba 10-11 karvių)**.
(dabar SP > 8 000 Eur, 9 karvės).

SMULKŪS IR VIDUTINIAI ŪKIAI – orientuojamasi į aukštesnę pridėtinę vertę:

Vidutinis metinis finansinis vokas didėja apie 10 proc.:

- Reglamente nebelieka 15 tūkst. Eur paramos schemos
- Įgyvendindami investicinius projektus smulkūs ūkininkai turės prisidėti nuosavomis lėšomis bent 15 proc.
- Modeliuojamos 2 priemonės išimtinai smulkiems bei smulkiems-vidutiniams ūkiams:

1. Smulkių ūkių plėtra ir kooperacija	2. Smulkių-vidutinių ūkių plėtra ir kooperacija
<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja ne mažiau kaip 2 ūkiai • Ūkio ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte (SP) 4000-16 000 Eur • Didžiausia paramos suma projektui priklauso nuo projekto dalyvių sk.: 2 ūkiai – 30 tūkst. Eur, 3 ūkiai – 45 tūkst. Eur, 4 ir daugiau – 60 tūkst. Eur • Paramos intensyvumas iki 85 proc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Galima parama pavieniams ir kooperuotiems ūkiams, kooperatyvams • Ūkio ekonominis dydis, išreikštas SP 16 001-30 000 Eur • Didžiausia paramos suma projektui – 200 tūkst. Eur • Paramos intensyvumas iki 65 proc.

PRIORITETAS: orientuotiems į aukštesnės pridėtinės vertės kūrimą (t.y. ekologiniams, NKP, perdirbantiems ūkyje užaugintą produkciją).

Parama MIŠKAMS mažėja siekiant išlaikyti investicinių lėšų dalį ūkininkavimui ir finansuoti ankstesnius įsipareigojimus

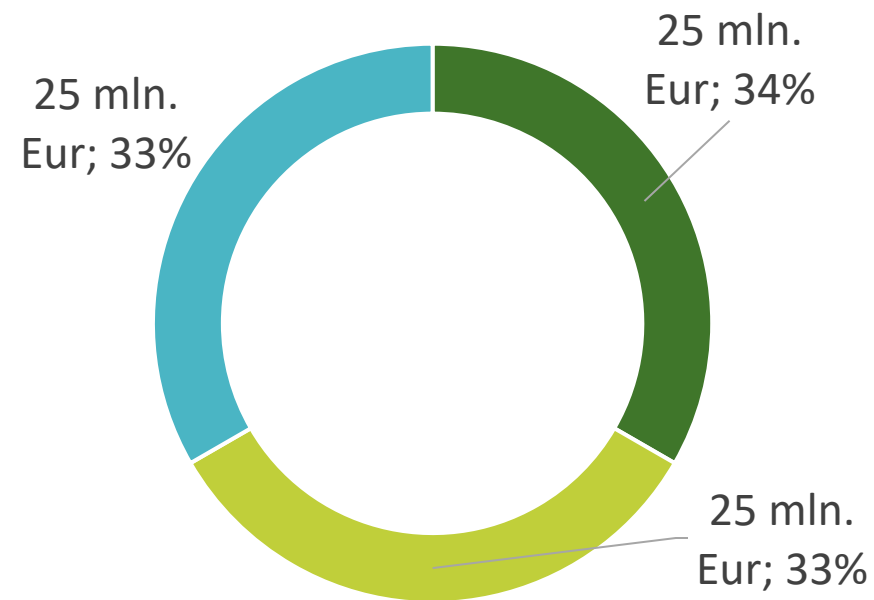
2014–2022 m. (9 metai)				2023–2027 m. (5 metai)				
Nr.	Priemonė	Finansavimas, mln. Eur		Nr.	Priemonė	Finansavimas, mln. Eur		
		Viso	Metinis vidurkis			Viso	Metinis vidurkis	
1.	Miško veisimas ir priežiūra	19,2	2,1	1.	Miško veisimas	7	1,4	
				2.	Įveisto miško priežiūra	4,5	0,9	
2.	Tęstiniai įsipareigojimai	31,2	3,5	3.	Tęstiniai įsipareigojimai	6,5	1,3	
3.	Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas	3,1	0,34	4.	Jaunuolynų ugdymas	6,1	1,22	
4.	Natura 2000 miškuose	10,8	1,2	5.	Natura 2000 miškuose	6	1,2	
5.	Investicijos, kuriomis dinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė	13,6	1,5		Viso	30,1	6,02	
6.	Investicijos į miškininkystės technologijas	24,1	2,7					
7.	Parama miškų infrastruktūrai (keliai)	1,6	0,17					
	Viso	103,6	11,5					
Urėdijos dalyvavo 3, 5, 7 priemonėse. Viso per 2014-2021 m. urėdijos pasinaudojo 3,6 mln. Eur, tai sudarė 3,5 proc. nuo visų miškams skirtų lėšų.				Vidutinis metinis pokytis:				
				Viso			- 47,7 proc.	
				Be miško infrastruktūros ir miškininkystės technologijų			- 30,2 proc.	
				Be miško infrastruktūros ir miškininkystės technologijų ir be tęstinių įsipareigojimų			- 8 proc.	
				„Žaliosioms“ miško priemonėms (be tęstinių įsipareigojimų)			+ 29,7 proc.	

LEADER TIKSLAI – didinti užimtumą ir mažinti skurdą kaimiškose vietovėse

- **10 proc. didėja** vidutinis metinis finansinis vokas
- **Nuo 5,21 proc. iki 7,7 proc. didėja** LEADER skiriama KP lėšų dalis
- **Nuo 15 mln. iki 17,9 mln. Eur** didėja vidutinis metinis biudžetas
- **Vienos Vietos veiklos grupės (VVG)** metinis biudžetas nuo 306,3 tūkst. Eur išauga iki 365,1 tūkst. Eur
- **Remiami** Sumanieji kaimai - preliminari parama 1 sumaniam kaimui - 0,5 mln. Eur.

Naujasis VVG lėšų skirstymas:

- **Atitinka esminius LEADER tikslus** – didinti užimtumą ir socialinę įtrauktį.
- **Išsaugo VVG identitetą** – santykį su vietove ir jos gyventojais bei problemomis.

- Parama pagal gyventojų skaičiaus rodiklį, taikant perskirstymo koeficientus: iki 15 000 gyv. – 1,2; 15 001 - 24 000 gyv. – 0,85; 24 001 -33 000 gyv. – 0,6; virš 33 000 gyv. – 0,45
- Parama pagal VVG teritorijos nedarbo rodiklį – vietovės problematiką užimtumo srityje ir skurdo rizikos rodiklį
- Bazinė paramos suma visoms VVG po lygiai po 509 499 Eur

TRUMPOSIOS GRANDINĖS – tikimasi proveržio

Vidutinis metinis finansinis vokas didėja 25 proc. Finansinis vokas didinimas tikintis proveržio, kuris dabartiniu laikotarpiu nebuvo pakankamas

▪ **Remiamos 3 tipų tiekimo grandinės:**

- ūkininkų bendradarbiavimas kuriant produkcijos realizacijos vietas
- ūkiuose pagamintos, užaugintos produkcijos tiekimas viešąsias paslaugas tiekiantiems subjektams (mokykloms, darželiams, pan.)
- regioninių žemės ūkio produkcijos logistikos centrų kūrimas

▪ **Grandinės dalyviai (paramos gavėjai):**

- ne mažiau kaip 2 žemės ūkio subjektai
- ne daugiau kaip 1 tarpininkas (jo gali nebūti)
- Projekto partneriais gali būti ir viešieji juridiniai asmenys

Vidutinis paramos dydis vienam projektui –

340 tūkst. Eur -

diferencijuojama pagal

projekto tipus :

120 tūkst. Eur

200 tūkst. Eur

700 tūkst. Eur

Paramos intensyvumas –

iki 60 proc. investicijoms ir

iki 100 proc.

bendradarbiavimo ir

einamosios išlaidoms.

Remiama reguliuojama MELIORACIJA

Vidutinis metinis finansinis vokas – 8 mln. EUR. Paramos intensyvumas iki 75 proc.

■ **Remiama reguliuojama melioracija:**

- Rekonstruota sistema: remiamas tik reguliuojamo drenažo sistemos įdiegimas (30 tūkst. Eur/projektui)
- Nerekonstruota sistema: melioracijos sistemos rekonstrukcija įrengiant reguliuojamo drenažo sistemą (300 tūkst. Eur/projektui)

■ **Paramos gavėjai:** žemės ūkio subjektai, melioracijos sistemų naudotojų asociacijos, savivaldybės.

Paramos sąlygos:

- rekonstruojami tik ne mažiau 45 proc. nusidėvėję melioracijos statiniai;
- ne mažiau kaip 50 proc. pagrindinio rinktuvo ilgio arba melioracijos sistemos aptarnaujamo ploto turi būti pritaikyta vandens lygiui reguliuoti;
- visas melioracijos sistemos plotas, esantis pareiškėjo, partnerio žemės sklype, turi būti rekonstruotas.

PRIORITETAS: teritorijoms, kuriose didelė pasklidoji žemės ūkio tarša ir bloga paviršinių vandenų kokybė, projektams, kuriose numatomos papildomos aplinkosauginės investicijos (dvigubo profilio griovų šlaitai, sedimentacijos tvenkiniai).

Tęsiama parama NEGAMYBINĖMS INVESTICIJOMS:

- **Prevencinių priemonių taikymas prieš plėšrūnų daromą žalą**
50 proc. didinama maksimali paramos suma vienam pareiškėjui, planuojama remti ir aviganio šuns įsigijimą
- **Parama investicijoms į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti galimų gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių ir katastrofinių įvykių padarinius**
ūkiams kompensuojama dalis lėšų, investuotų į prevencines biologinės saugos priemones
- **Negamybinės investicijos, susijusios su biologinės įvairovės, buveinių, kraštovaizdžių atkūrimu ir išsaugojimu**
praplėstas saugomų gyvūnų ir augalų sąrašas. Remiamas aptvarų gyvuliams ganyti įsigijimas, invazinių augalų naikinimas

RIZIKOS VALDYMO PRIEMONĖS – pasėlių ir gyvulių draudimas

Vidutinis metinis finansinis vokas didėja 29 proc.

- Tęsiama parama (įmokų kompensavimas) pasėlių draudimui nuo iššalimo ir sausrų bei gyvulių draudimui nuo ligų
- Tęsiamas pereinamuoju laikotarpiu įsteigtų savitarpio pagalbos fondų dalyvių nuostolių kompensavimas
- Remiamas naujai besisteigiančių savitarpio pagalbos fondų steigimas: kompensuojamos steigimo išlaidos ir dalyvių įnašai.

Tęsiamas bendradarbiavimas EUROPOS INOVACIJŲ PARTNERYSTĖS ŽEMĖS ŪKIO NAŠUMO IR TVARUMO SRITYJE

- **Vidutinis metinis finansinis vokas** išlieka nepakitęs. **Paramos dydis** – 200 000 Eur/projektui.
- Siekiama toliau **plėtoti aktyvų bendradarbiavimą** tarp žemės ūkio veiklos subjektų, mokslinių tyrimų įstaigų, konsultavimo įstaigų, NVO ir kitų žemės, miškų ūkio ir maisto sektoriaus bei kaimo plėtros dalyvių, **kuriant ir diegiant žemės ūkiui aktualias inovacijas, populiarinant mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymą praktinėms problemoms spręsti**, sudarant galimybes EIP projektų rezultatus plėtoti H2020 ir kt. iniciatyvose.
- **Prioritetinės temos**, susijusios su:
 - žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimu, gamybos optimizavimu (tvaria gamyba, aukštos pridėtinės vertės inovatyvių produktų gamyba ir perdirbimu, beatliekinių ir mažų atliekų technologijų taikymu, novatoriškų bioproduktų iš biožaliavų vystymu ir gamyba ir pan.);
 - pažangiomis technologijomis, skaitmeninimu ir kitais išmaniaisiais verslo valdymo sprendiniais, įskaitant netechnologinių inovacijų plėtrą;
 - teigiamu poveikiu aplinkai ir klimatui;
 - reagavimu į rinkos paklausą, įskaitant reagavimą į krizes ir sektoriaus atsparumo krizėms didinimą.
- Galimybė į inovacinius projektus įtraukti **užsienio ekspertus**.
- **Projektų įgyvendinimo etapai:**
 - projektų idėjų atranka,
 - inovacinio plano rengimas, projekto įgyvendinimas.

PARODOMIEJI PROJEKTAI – praktinės galimybės diegti inovacijas

- **Vidutinis metinis finansinis vokas** mažėja 16 proc. **Paramos dydis** – 150 000 Eur/projektui.
- Projektų metu demonstruojamos praktinės galimybės **diegti inovacijas, pažangias technologijas** ir jų praktinę naudą veiklos rezultatams. Tokiu būdu didinamas skirtingų žemės ūkio modernizavimo priemonių, metodų ir technologijų žinomumas ir sklaida tarp ūkininkų ir kitų žemės ūkio subjektų, sudaromos geresnės galimybės susipažinti su jų praktiniu pritaikomumu.
- Projektų **rezultatai sistemingai prieinami** visiems Žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemos veikėjams.
- **Tinkami pareiškėjai:** mokslo ir studijų institucijos, mokymo ir konsultavimo įstaigos, kiti juridiniai asmenys, turintys teisę vykdyti formalųjį suaugusiųjų švietimą, EIP veiklos grupės.
- **Prioritetinės temos**, susijusios su agrarine aplinkosauga, teigiamu poveikiu aplinkai ir klimatui, tvaria gamyba, skaitmeninimu, technologijų plėtra, inovacijų diegimu, bioekonomika, trumposiomis maisto tiekimo grandinėmis, aukštos pridėtinės vertės žemės ūkio ir maisto žaliavų gamyba ir perdirbimu ir kt. temos, kuriomis prisidedama prie Europos žaliojo kurso žemės ūkio tikslų įgyvendinimo.

PROFESINIS MOKYMAS IR ĮGŪDŽIŲ ĮGIJIMAS – aktualumas ūkininkų poreikių ir rinkos atžvilgiu

- **Vidutinis metinis finansinis vokas mažėja 15 proc. Paramos dydis – 150 000 Eur/projektui.**
- **Prioritetinės tikslinės grupės:**
 - naujai besikuriantys valdų valdytojai,
 - pradedantieji ekologiškai ūkininkauti,
 - planuojantys taikyti agrarinės aplinkosaugos, klimato, bioįvairovės priemones.
- **Tęsimos didžiausio populiarumo sulaukusios temos,** taip pat jos papildomos naujomis temomis, atsižvelgiant į naujausias tendencijas ir ūkininkų poreikius: rinkodara, elektroninė prekyba, skaitmeniniai įgūdžiai, taip pat daugiau dėmesio skiriama aktualiems klausimams: Žalioji kursas, tvarus ūkininkavimas.
- **Projektų partneriai** – asociacijos – siekiant užtikrinti siūlomų mokymų atitiktį potencialių mokymų dalyvių poreikiams.
- **Įvairinami mokymo metodai:**
 - situacijų analizė ir simuliacija,
 - dalijimosi patirtimi grupių mokymasis,
 - praktinės užduotys, kurios padės susieti informaciją su realiomis žemės ūkio veiklos subjektams aktualiomis problemomis.

KONSULTAVIMO PASLAUGŲ įvairovė, aktualumas, konsultantų tinklas

- Vidutinis metinis finansinis **vokas didėja 34 proc. Didžiausia galima finansavimo lėšų suma („krepšelis“)** vienam konsultavimo paslaugų gavėjui 2023–2027 m. laikotarpiu – 2000 Eur.
- **Aukštos kokybės konsultavimo veiklos**, kurios padės spręsti aplinką tausojančių ir aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių technologijų diegimo, trumpų tiekimo grandinių organizavimo, klimato kaitos keliamus iššūkius, užtikrinti darnų ūkių valdymą, įskaitant ekonominius, aplinkos bei socialinius aspektus.
- **Plečiamas konsultantų tinklas** – kaip pareiškėjai įtraukiamos asociacijos, vienijančios fizinius ir (ar) juridinius asmenis, užsiimančius žemės ūkio ir miškininkystės veikla ir pripažinti žemės ūkio kooperatyvai ir žemės ūkio kooperatyvų asociacijos.
- **Į vartotoją (ūkininką) orientuota bendra konsultantų tinklo platforma** (konsultantų sąrašo sudarymas pagal nustatytus kvalifikacinius reikalavimus), kad konsultavimo sistema būtų atviresnė, lankstesnė ir daugiau atlieptų ūkininkų poreikius.
- **Nauji konsultavimo būdai:** mokymas iš patirties, pasitelkiant pažangiai ūkininkaujančius ūkius, interaktyvus konsultavimas nuotoliniu būdu, konsultacijos, teikiamos, kuriant temines grupes ir kt.

KAS LIKO PADARYTI?

- Ex ante (išankstinis) vertinimas – 2022 m. II ketv.
- SP poveikio aplinkai vertinimas – 2022 m. II ketv.
- Derybos su EK - 2022 m. II - III ketv.
- SP tvirtinimas – 2022 m. III – IV ketv.
- Įgyvendinimo taisyklių rengimas – 2022 m. IV ketv. – 2023 m. I-II ketv.

Kur rasti Strateginio plano projektą:

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023-2027 m. strateginis planas

AČIŪ